

Tolling-metsästyskoe

Tolling tarkoittaa novascotiannoutajan (englanninkielinen eli alkuperäinen nimi Nova Scotia Duck Tolling Retriever) alkupe-
räistä käyttötarkoitusta: vesilintujen hou-
kutteleminen vedessä ampumaetäisyydelle.
Lintujen houkuttelevuus tapahtuu koiran
ohjaajan ollessa piilossa heitellen koiralle
lyhyitä noutoja rannalla sivusuuntiin. Koi-
ran leikkisä olemus herättää lintujen mie-
lenkiinnon ja ne uivat lähemmäs ja ampu-
maetäisyydelle. Ei ole tutkittua tietoa siitä,
miksi leikkisä punaturkki herättää ve-
silintujen mielenkiinnon, mutta tiedetään
että Pohjois-Amerikan intiaanit hyödynsi-
vät tätä metsästystapaa ottaessaan mallia
punaketun tavasta saalistaa lintuja vedes-
tä. Punaturkkisia koiria käytettiin sen jäl-
keen useissa Euroopan maissa houkutte-
lemaan sorsalintuja kanavien päälle verk-
kokattoisiin rakennelmiin, joihin lintuja
johdateltiin houkuttelevien koirien avulla.
Tämä metsästyskulttuuri katosi vähitellen
aseiden yleistyessä.

Tolling-metsästyskokeiden (englanniksi
Tolling Hunt Test, ruotsiksi Tollingjaktprov,
josta lyhenne TJP) tarkoitus on vaalia näi-
tä ominaisuuksia rodussamme, eli ylläpitää
sitä mihin rotu on jalostettu sekä testata
koirien metsästysominaisuuksia. Kokeista
saatavaa dataa koirien luonne- ja käyttö-
ominaisuuksista pidetään arvokkaana ja-
lostusaineistona. Tolling-metsästyskokeet
ovat maailmassa ainutlaatuisia ja ne ovat
sallittuja ainoastaan novascotiannoutajil-
le. Virallisia tolling-metsästyskokeita järjes-
tetään Ruotsin lisäksi Tanskassa, Norjassa,
Saksassa, Belgiassa ja Hollannissa. Epävi-
rallisia kokeita on järjestetty viime vuosina
tietävästi ainakin Sveitsissä ja Itävallassa.

Tolling-metsästyskokeiden historiaa

Tolling-metsästyskokeet saivat alkunsa
Ruotsissa 1990-luvun loppupuolella kun
pieni ryhmä aktiivisia metsästysharrasta-
jia ja kasvattajia halusivat edistää novas-
cotiannoutajien osallistumista käyttöko-
keisiin. Mukana oli metsästäjiä, jotka myös

kilpailivat tollereidensa kanssa noutajien
metsästyskokeiden voittajaluokassa. En-
simmäinen epävirallinen tolling-metsästy-
skoe pidettiin vuonna 1997 Skånessa. Koe-
muoto saavutti nopeasti suuren suosion ja
vuonna 2000 alkoi rotuyhdistyksen mää-
rätietoinen työ kohti koemuodon virallis-
tamista. Läpimurtovuonna 2005 lähes sata
tolleria osallistui vuosittaisen rodun erikois-
tapahtuman Tollarspecialenin tolling- sekä
perinteisiin metsästyskokeisiin. Tie oli auki
ja tammikuusta 2007 Svenska Kennelklub-
ben hyväksyi viralliset tolling-metsästysko-
keet.

Ensimmäinen virallinen tolling-metsästy-
skoe pidettiin toukokuussa 2007 Skånes-
sa. Tuomareina toimivat kokeneet nou-
tajatuomarit Erik Björne sekä Bosse Ferm.
Heillä oli arvosteltavanaan yhteensä 15 tol-
leria. Vuonna 2007 pidettiin viisi virallista
koetta, joihin osallistui 55 koiraa. Tästä al-
kaen on koestarttien määrä jatkanut vah-
vaa kasvuaan ja vuonna 2023 koestartte-
ja oli jo yli 500!

Tanska oli ensimmäinen Euroopan maa,
johon tuotiin novascotiannoutaja uutena
rotuna vuonna 1984, ja Tanska oli myös
ensimmäinen maa, jossa hyväksyttiin tol-
ling-metsästyskokeen säännöt ja koemuoto
tuli viralliseksi vuonna 2006. Tänä päi-
vänä Tanskassa virallisia tolling-metsästy-
skokeita järjestetään sekä kylmällä riistalla
(Tollerjagtprove), että dameilla (Tollerwor-
kingtest). Tanska on myös ainoa maa, jos-
sa käyttövalion arvoon ei vaadita käytän-
nön metsästyskoetta. Muilta osin säännöt
ovat hyvin samankaltaiset kuin Ruotsissa.

Saksassa viralliset tolling-metsästyskokeet
alkoivat vuonna 2016, Norjassa vuonna
2019 sekä Belgiassa ja Hollannissa vuon-
na 2022. Ensimmäinen rodun käyttövalio
nähtiin Ruotsissa vuonna 2013, SE J(t) CH
Agrosomens Calypso, joka sai kolme ykkös-
palkintoa voittajaluokassa sekä hyväksy-
tyn tuloksen käytännön metsästyskokees-
ta lämpimällä riistalla.

Seuraavien kymmenen vuoden aikana on
kaikkienensa 28 novascotiannoutajaa saa-
vuttanut käyttövalion arvon tolling-met-
sästyskokeissa – 22 ruotsalaiskoiraa, 3 sak-
salaista sekä 3 norjalaiskoiraa. Ensimmäi-
nen kolmen maan käyttövalio kruunattiin
22.6.2024 Norjassa.

Suosittu harrastus- ja koemuoto jatkaa kasvuaan

Tolling-harrastus ja -koetoiminta on Ruot-
sissa varsin suosittu ja suosio tuntuu kas-
vavan vuosi vuodelta. Koestartteja on vuo-
desta 2007 alkaen kertynyt jo yli 4700 ja
vuosittain järjestetään 30–40 koetta.
Ruotsissa on tällä hetkellä 17 tolling-met-
sästyskoetuomaria. Joka vuosi 40–60 uut-
ta lajin harrastajaa starttaa ensimmäises-
sä kokeessaan. Kasvattajat kokevat saa-
vansa koirien luonteesta ja käyttööminai-
suuksista runsaasti tietoa, jota hyödynne-
tään jalostuksessa. Erään arvostetun tuo-
marin sanoin missään muussa noutaja- tai
spanielirodussa ei ole saavutettu näin no-
peaa edistystä rodun käyttöominaisuuksis-
sa. Tolling-metsästyskoetoiminta toimii
täysin Svenska Spaniel- och Retrieverklub-
benin alla. SSRK:lla on oma tolling-metsäs-
tyskoejaosto. Myös tuomareiden sekä koe-
toimitsijoiden koulutus tapahtuu SSRK:n
alaisuudessa.

Suomesta naapurimaan tolling-metsäs-
tyskokeissa on startannut 31 suomalais-
koiraa, yhteensä 58 koestarttia (1.6.2024
mennessä). Nykyisillä säännöillä jokainen
koira aloittaa alokasluokasta, riippumatta
siitä onko sillä muissa noutajalajeissa koe-
tuloksia. Muiden maiden viralliset tolling-
metsästyskokeiden tulokset pätevät myös
Ruotsissa.

Tolling-metsästyskokeen sisältö

Alle olen koonnut kääntämäni otteet
Ruotsin tolling-metsästyskokeen sään-
nöistä, joissa on selitettynä kunkin luokan
sisältö pääpiirteittäin. Luokat ovat alokas-
luokka, avoin luokka, voittajaluokka sekä
käyttövalion arvoon vaadittava käytän-

nön metsästyskoe. Palkinnot ovat excellent (entinen 1. palkinto), very good (ent. 2. palkinto) sekä good (ent. 3. palkinto). Koira voidaan jättää palkitsematta (arvosanalla not sufficient, entinen nollatulostus) hylkäävän virheen takia. Osallistuakseen alokasluokkaan koiran tulee olla täyttänyt 12 kuukautta.

Alokasluokan yksi excellent-palkinto oikeuttaa avoimeen luokkaan ja avoimen luokan kaksi excellent-palkintoa oikeuttavat voittajaluokkaan. Vaikka toisen maan virallisen tolling-metsästyskokeen tulos pätee Ruotsissakin, kokeen säännöt ja tehtävät hieman poikkeavat eri maiden välillä. Esimerkiksi Tanskassa ja Saksassa on sekä damikokeita että riistakokeita. Myös Belgiassa ja Hollannissa pidetään sekä kylmän riistan kokeita, että damikokeita. Ruotsissa toistaiseksi kaikki kokeet pidetään kylmällä riistalla (sorsalinnut, joiden lisäksi avoimessa ja voittajaluokassa voidaan käyttää myös hanhia). Ruotsin kokeet ovat toistaiseksi aina sorsalinnuilla. Norjassa kaikki kokeet ovat damikokeita.

Alokasluokka, Nybörjarklass (NKL):

- Vähintään kuusi noutotilannetta, joista vähintään kaksi vedessä uimasuorituksessa ja melko avoimessa vedessä.
- Vähintään kolme laukausta.
- Arvostellaan hiipiminen (vapaana seuraminen), tolling-työskentely (johon sisältyy passiivisuus eli paikallaolo), markkeeraus, yhteistyö sekä hakutyö.

Avoin luokka, Öppen klass (ÖKL):

- Koealueen on oltava verrattavissa vaikeaan metsästysmaastoon vesialueiden osalta.
- Vähintään yhdeksän noutotilannetta, joista vähintään neljä vedessä ja näistä vähintään kahden on oltava uimasuorituksessa.
- Vähintään neljä laukausta.
- Arvostellaan hiipiminen, tolling-työskentely (mukaan lukien passiivisuus), markkeeraus, yhteistyökyky, ohjaus sekä haku.

Voittajaluokka, Elitklass (EKL):

- Järjestetään kuten avoin luokka, mutta vaikeutettuna. Sopivia vaikeustason lisäyksiä ovat siirtyminen eri piilojen välillä, häiriöt (esim. laukaukset) tolling-työskentelyn aikana, vaativampi maasto, vaativammat markkeeraus- ja ohjaustehtävät, sekä sokkotehtävät.

Käytännön metsästyskoe, Praktiskt jaktprov:

- Voidaan suorittaa jo koirakon saavutettua yksi EKL1-palkinto, ykköstuksia tarvitaan kuitenkin kaksi tolling-metsästyskoevalion eli käyttövalion arvon saavuttamiseksi.
- Arvioidaan koiran kyky menestyksekkäästi houkuttaa vesilintuja, nouto-ominaisuudet sekä riistan käsittely.
- Käytännön metsästyskoe järjestetään aidon tolling-metsästyksen tavoin, jossa metsästäjä yhdessä koiran kanssa hiipii

rannan piiloon, ja koiran työskentelyn avulla houkuttelee vedessä olevat linnut ampumaetäisyydelle. Laukauksia ammutaan ja pudotettu riista noudetaan. Käytännön metsästyskokeessa myös tuomari voi toimia ampujana. Koiran ohjaajalla, kuten kaikilla muilla jahtiin osallistuvilla, tulee olla voimassa oleva metsästyskortti. Kokeen aikana koirakon tulee suorittaa vähintään kaksi menestyksekkästä houkuttelua (tolling) ampumaetäisyydelle sekä vähintään yksi lämpimän riistan nouto.

Kokeissa arvostellaan aina myös koiran passiivisuus, mikä on tärkeä osa tollaus-työtä. Tollaussosioiden väliin tulee taukoja, joiden aikana sekä koira että ohjaaja odottavat hiljaa paikallaan. Tämä vastaa metsästystilannetta, jossa linnut lähtevät uimaan kohti rantaa ja tarkkaillaan niiden etenemistä. Koiran pienestä ääntelystä suoritusta ei keskeytetä, mutta ääntely ei saa olla häiritsevää ja se huomioidaan palkintosijassa.

Kokeen keskeyttämisestä säännöissä kerrotaan, että tuomari voi keskeyttää koesuorituksen, mikäli koiran työskentely ei ole tyydyttävällä tasolla. Virheitä, jotka oikeuttavat tuomarin keskeyttämään koesuorituksen ovat täysin epätydyttävä tollaus-työskentely, täysin epätydyttävä hakutyöskentely, koira ei ole ohjaajan hallinnassa, voimakas paukuarkuus, kiihtymys, joka ei ole hallinnassa, riistasta kieltäytyminen, riistan vahingoittaminen, koira ei mene veteen sekä aggressiivisuus muita

koiria kohtaan. Se, että koiran suoritus ei oikeuta palkintosijaan, ei merkitse kokeen keskeyttämistä. Suorituksen keskeytyessä koira saa arvostelun Not Sufficient (NS).

Lisää tietoa tolling-metsästyksestä sekä kokeista englanninkielisellä sivustolla tollinghunt.com.

Suomessa Novascotiannoutajat r.y. on perustanut tollaustyöryhmän, jonka tarkoituksena on lisätä tietoutta tolling-metsästyksestä lajina ja koemuotona sekä lisätä kiinnostusta näihin. Se järjestää lajikoulutuksia sekä edistää tolling-metsästyskokeen virallistamista Suomessa. Kannattaa seurata yhdistyksen somea sekä kotisivuja tuleviin tapahtumiin liittyen. Novascotiannoutajat ry:n kotisivuille on tänä keväänä julkaistu omat sivut tollaukselle. Tervetuloa mukaan!

Heidi Savander

Novascotiannoutajat ry:n perustajajäsen ja ensimmäinen puheenjohtaja. Tällä hetkellä olen Novascotiannoutajat ry:n hallituk-

sen jäsen sekä rotujärjestön NOME-toimikunnan ja tollaustyöryhmän jäsen. Kävin ensimmäisenä suomalaisena tolling-metsästyskokeiden koetoimitsijakoulutuksen keväällä 2024.

